

Téma: Porovnanie Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (ECAV) a Evanjelickej cirkvi metodistickej (ECM) na Slovensku v základných vieroučných otázkach a liturgických dôrazoch so zameraním na prínos v ekumenickom zjednotení

Typ závěrečné práce: Diplomová práce předložená v rigorózním řízení

Autor: Ivan Lukáč

Vedoucí práce: doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D.

Oponent: prof. ThDr. Pavel Procházka, PhD.

1. Formální stránka práce

Formální stránka práce zodpovídá nárokům, kladeným na rigorózní práci podle Směrnice č. 12/2011 platné na mém pracovišti. Má všechny požadované náležitosti. Rozsah práce je 130 stran formátu A4. Seznam literatury obsahuje celkem 71 knižních titulů, dále lexikální literaturu a seznam pramenů dostupných on-line. Poznámky pod čárou jsou číslovány průběžně od čísla 1 do čísla 309. Počet odkazů je určitým svědectvím o úsilí, které vložil Ivan Lukáč do nastudování problematiky předložené práce.

Úroveň jazykové kultury je vcelku dobrá, ale místy jsem měl dojem, že např. v případě, že by se měla práce publikovat, zasloužili by si některé formulace myšlenek pregnančnějšího vyjádření. Na s. 87 chybí dokončení textu v závěru kapitoly 4.1.

Za cíl práce si autor vytýčil prozkoumat a porovnat z hlediska věrouky a liturgických důrazů ECAV a ECM a načrtnout „jakýsi koncept ekumenického sblížení v jednotné bohoslužbě s možností vysluhování svátostí“ (s. 12).

V úvodu uvádí, že práci zpracoval metodou literárního výzkumu (s. 13). Mohl zde specifikovat, že bude vycházet zejména z rozboru věroučných zásad, resp. důrazů ECAV a ECM.

2. Posouzení úrovně zpracování

Posuzovaná rigorózní práce má charakter komentované komparace dvou velmi blízkých reformačních církví různého původu. ECAV s dědictvím reformačního otce Martina Luthera a ECM nesoucí probuzenecký teologický odkaz anglikánského duchovního Johna Wesleyho. Těmto postavám a jednotlivým církvím věnuje Ivan Lukáč úvodní pozornost. Zaměřil se na diachronické údaje o jejich vzniku a rozvoji a postupném etablování obou církví v prostředí Slovenska. ECAV tu existuje jako relativně velká církev téměř lidového charakteru s bohatou historií a množstvím současných aktivit a rozvinutým školstvím, naproti tomu ECM jako malá církev, s pouze o něco více než 90 letou historií a existencí přerušenu zákazem činnosti v roce 1940 za klerofašistického Slovenského státu, což znamenalo faktickou likvidaci ECM a nový začátek po 2. světové válce.

V dalších odstavcích rigorózní práce nacházíme eklesiologické a liturgické pojednání se zřetelem k reformačním principům a vnímání svátostí v zkoumaných církevních tradicích. Zaměřuje se na Apostolicum a Písmo svaté. Vyjadřuje přesvědčení, že „luteránská reforma liturgie odráží bezprostřední změny na rovině teologické a je základem pro změny všech artefaktů souvisejících s bohoslužbou“ (s. 49) Správně připomněl také fakt, že s reformací přišel odlišný vývoj sakrální architektury.

Zdařilé je zařazení kapitoly o homiletických důrazech J. Wesleyho, protože celé probuzenecké reformní hnutí, z něhož metodismus povstal, bylo založeno na extenzivní, horlivé kazatelské činnosti a důrazu na svatosti života. To přineslo také sociální akcent v hnutí a následně vypracování Sociálního vyznání, typického pro metodismus, které se stalo i součástí liturgického života ECM. Rigorosant to v práci nereflektuje. V kapitole o svátostných úkonech ECAV a ECM je zdařilý rozbor formulářů křtu svatého a svatě Večeře Páně. V souvislosti s křtem mohl zmínit metodistickou liturgii obnovy křestních slibů.

Ivan Lukáč se v práci také snaží vyrovnat s ekumenickým rozměrem existence obou církví, konkrétně v otázce vysluhování svátostí. I když vidí určitou naději v signování Leuenberské konkordie oběma církvemi, přece se vyjadřuje skepticky k jejímu uplatňování v každodenní praxi společenství církví na Slovensku (s. 121).

3. Přínos práce a její použitelnost

Práce je přínosem předně pro autora samotného. Utřídění věcí věrouky a liturgie obou církví mu bezpochyby poslouží v jeho farářské praxi a možná ho bude motivovat i překonání těch ekumenických nedostatků, z kterých je smutný. Současně práce může posloužit studentům teologie a vážným čtenářům z obou traktovaných církví, ale i z jiných, a pomoci jim při sebereflexi a snaze pochopit své místo v ekumenické rodině církví na Slovensku.

4. Otázka pro autora při obhajobě

Na s. 50 je pro mne nelogická argumentace v odstavci o Apostoliku, který končí poznámkou č. 117. Mohl byste se k tomu vyjádřit?

5. Písemné hodnocení

Podle mého názoru práce **vyhovuje** nárokům kladeným na rigorózní práce a doporučuji ji k obhajobě v rigorózním řízení k získání titulu doktor teologie (ThDr.).

V Bratislavě, dne 9. února 2016.

prof. ThDr. Pavel Procházka, PhD.